

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ, МЕТОД І СИСТЕМА КУРСУ

Значення курсу полягає у набутті інформації стосовно державного ладу і правової системи окремих країн.

Набуття подібної інформації:

- сприяє більш глибокому поняттю сучасних проблем державності
- дає можливість спрогнозувати основні тенденції розвитку державно-правових явищ в майбутньому.

Набуття такої інформації в цілому повинно сприяти розширенню кругозору і підвищенню рівня ерудованості сучасного юриста.

Предмет курсу полягає у:

- вивченні виникнення, розвитку, функціонування інститутів держави і права окремих країн
- аналізі змісту та наслідків державно-правових процесів, які розвивалися у минулому
- розкритті конкретно-історичних закономірностей.

Історія держави і права зарубіжних країн досліджує еволюцію основних державно-правових інститутів, які відіграють важливу роль у діяльності сучасних країн: прав людини, форм державного правління, основних форми державного устрою, принципів правової держави, парламентаризму, розділу влад за функціональними ознаками тощо.

Протягом курсу розглядаються ті країни, які внесли найбільший вклад у всесвітній розвиток державно-правових явищ і інститутів. При цьому досліджуються найбільш яркі періоди з історії цих країн.

Зв'язок з іншими юридичними дисциплінами.

1) Найбільш тісний зв'язок спостерігається з теорією держави і права. Історія держави і права зарубіжних країн по відношенню до теорії виступає зведеною системою фактичного матеріалу, на основі якого теорією робляться узагальнення і відзначаються особливості державно-правових процесів, явищ, інститутів.

2) У великій мірі проявляється зв'язок з історією політичних і правових вчень, предметом якої є дослідження виникнення і розвитку і соціальної ефективності основних державно-правових теорій в хронологічній послідовності. Як правило, явища, які досліджуються історією держави і права зарубіжних країн є наслідком втілення згаданих теорій. Таким чином можна говорити про те, що історія держави і права зарубіжних країн є вторинною, по відношенню до історії політичних і правових вчень; а разом ці науки складають дві сторони - теоретичний і практичний - одного процесу дослідження.

3) Зв'язок з історією держави і права України проявляється у єдності методів і функцій при різних предметах дослідження.

4) Зв'язок з галузевими юридичними науками (кримінальним, адміністративним, фінансовим, шлюбно-сімейним, цивільним правом) полягає у тому, що історія держави і права зарубіжних країн виступає системою інформації про основні галузеві інститути і вивчаючи їх еволюцію дає можливість набувати основоположних теоретичних висновків в галузевих науках.

Метод - це спосіб пізнання та дослідження предмету науки. Серед методів, за допомогою яких пізнається предмет слід виділити наступні:

1. метод аналізу і синтезу;
2. метод індукції і дедукції;
3. порівняльний метод;
5. статистичний метод;
6. історичний метод;
7. логічний метод.

Метод аналізу і синтезу. Аналіз та синтез – взаємопов'язані та взаємообумовлені логічні методи наукового дослідження. Аналіз - мислене (умовне) або практичне розчленування цілого на складові частини; синтез - возз'єднання окремих елементів предмета в єдине ціле.

Метод індукції і дедукції. Індукція - форма умовиводу, де на підставі знання про окреме робиться висновок про загальне; дедукція - форма умовиводу, при якій на основі загального правила логічним шляхом з одних положень як істинних виводиться нове істинне положення (перехід від загального до окремого).

Спеціально-юридичний метод полягає в описі державного ладу країн, юридичних норм, які його закріплюють, а також державно-правової практики.

Статистичний метод полягає у вивченні кількісних одиниць щодо державного устрою та правової системи окремих країн; за допомогою цього методу можна з великим ступенем достовірності проводити аналіз тих чи інших явищ в конкретних країнах.

Сутністю історичного методу є вивчення найважливіших явищ, які відбувалися в минулому та їх впливу на подальший розвиток країни або регіону.

Логічний метод - допомагає сформуванню світогляду про окрему країну через виділення основних відомостей та відкидання несуттєвої або зайвої інформації.

Порівняльний метод полягає у відображенні і фіксації відношень тотожності, подібності або відмінності державно-правовому устрою країн на основі філософських категорій одиничного, особливого, загального.

Одними з основних прийомів порівняльного методу є умовивід по аналогії та метод екстраполяція.

Умовивід по аналогії це висновок про тотожність двох чи більше явищ у визначених відношеннях на підставі їх тотожності в інших відносинах. ($A=1,2,3$; $C=1,2$. Значить $C=$ також 3).

Екстраполяція полягає у розповсюдженні висновків, які були зроблені по одній частині дослідження на іншу, невідому частину дослідження. Тобто екстраполяція сприяє науковому прогнозуванню.

Система курсу.

Курс побудований по принципу дослідження найбільш важливих періодів розвитку країн, які внесли найбільший вклад у всесвітній розвиток державно-правових явищ і інститутів.

Основними періодами в розрізі яких розглядаються державно-правові явища окремих країн є:

Давній світ - 4 тис. до н.е. - 5 ст. н.е.

Середні віки - 5 ст. - 17-18 ст.

Новий час - 17-18 ст. - кінець 19 ст.

Новітній час - 20 ст. - сьогодні.